

Praktycznie o azbestie

Co powinieneś wiedzieć o bezpieczeństwie związanym z obchodzeniem się z azbestem?

O AZBESTIE

Czym jest azbest?

Pod nazwą „azbest” kryje się szereg minerałów o budowie włóknistej. Azbesty, niezależnie od różnic chemicznych oraz tych, które wynikają ze struktury krystalicznej, są minerałami naturalnie występującymi w przyrodzie, a ich włókna należą do najcieńszych włókien naturalnych.

Azbest posiada wyjątkowe właściwości chemiczne i fizyczne. Do najważniejszych należą:

- odporność na wysoką temperaturę,
- odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską,
- odporność na ścieranie,
- duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna,
- zdolność izolowania termicznego i elektrycznego

Jakie są jego rodzaje?

Istnieje kilka rodzajów azbestu:

- aktynolit;
- amozyt (azbest „brązowy”);
- antofyllit;
- chryzotyl (azbest „biały”);
- krokidolit (azbest „niebieski”);
- tremolit.

Najbardziej niebezpiecznymi formami azbestu są krokidolit i amozyt – stanowią największe zagrożenie dla zdrowia w przypadku wdychania ich włókien. Krokidolit jest stopniowo wycofywany od lat 70. XX w. Wciąż jednak pozostaje w dużych ilościach w starszych konstrukcjach.

Azbest nie stanowi dla nikogo zagrożenia, jeżeli nie jest naruszany. Jest niebezpieczny tylko wtedy, gdy się w nim tnie, wierci lub w jakiś sposób go uszkodza.

Gdzie można się z nim zetknąć?

Azbest wciąż można znaleźć w niektórych budynkach w postaci materiału izolacyjnego, ale był on stosowany również w okładzinach szcęk hamulca oraz do izolacji rur i kotłów (np. na pokładach statków). Wciąż może być obecny w niektórych starszych budynkach, ale usuwa się go w miarę ich remontu.

AZBEST A ZDROWIE

Jakie szkody może spowodować?

Azbest jest niebezpieczny tylko wtedy, gdy jest pokruszony, a jego włókna dostają się do powietrza – w postaci pyłu azbestowego. Jeżeli włókna te są wdychane, mogą spowodować poważne choroby. Choroby te są jednak niezwykle rzadkie wśród osób, które nie są narażone na działanie dużych ilości azbestu. Głównie rozwijają się u osób, które regularnie pracują lub pracowały przy azbeście.

- Azbestoza jest nieodwracalnym procesem powstawania blizn w płucach, które prowadzi do poważnych trudności z oddychaniem. Może się dalej rozwijać nawet wtedy, gdy dana osoba nie jest już narażona na działanie azbestu.
- Nowotwór płuc. Osoby pracujące regularnie przy azbeście są bardziej zagrożone nowotworem płuc.
- Międzybłoniak jest nieuleczalnym nowotworem tkanki wyściełającej wewnątrz klatki piersiowej lub jamy brzusznej. Jego występowanie w ogólnej populacji jest bardzo rzadkie, ale w przypadku osób pracujących przy azbeście prawdopodobieństwo jego wystąpienia jest większe.

Choroby spowodowane przez azbest rozwijają się bardzo powoli. Objawy azbestozy mogą wystąpić po 10-20 latach, a objawy nowotworów wywołanych azbestem – nawet po 40 latach.

Czy wszystkie włókna azbestowe są niebezpieczne?

Kluczowym czynnikiem jest rozmiar włókien, które muszą być dostatecznie małe, by mogły być wdychane, ale jednocześnie zbyt duże, żeby można je było wydychać. Dlatego włókna krokidolitu i amozytu są najbardziej niebezpieczne.

Włókna „niebezpieczne” to włókna, które mają:

- mniej niż 200 milionowych metra długości lub, jeżeli są krótsze,
- mniej niż 3 milionowe metra średnicy.

REGULACJE PRAWNE

1. ZAKAZ STOSOWANIA AZBESTU

W Polsce na mocy ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest wprowadzono zakaz produkcji wyrobów zawierających azbest.

W 2002 r. wdrożono Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, a w 2010 r. na mocy uchwały rządowej przyjęto Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Jego główne cele to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

2. OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

A) INWENTARYZACJA

Zgodnie z Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13.12.2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystania... (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 31), właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest, przeprowadza inwentaryzację zastosowanych wyrobów zawierających azbest, przez sporządzenie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta. Informację sporządza się w dwóch egzemplarzach: jeden egzemplarz przedkłada się właściwemu organowi, drugi przechowuje się przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji.

Informacja o wyrobach zawierających azbest – sporządzana jest celem wykazania ewentualnych zmian w ilości posiadanych wyrobów zawierających azbest - podlega corocznej aktualizacji w terminie do 31 stycznia każdego roku.

B) OCENA STANU WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Ponadto, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004r., Nr 71, poz. 649 ze zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 sierpnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 162 poz. 1089), które weszło w życie 18 września 2010 r., właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, zobowiązany jest do przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się „Ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Wzór oceny określa załącznik do rozporządzenia w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Przeprowadzenie takiej kontroli jest obowiązkowe.

Wzór formularza zawiera opis i lokalizację obiektu oraz arkusz oceny stanu obiektu w pięciu grupach, pozwalający określić tzw. stopień pilności.

W zależności od ustalonego stopnia pilności należy podjąć określone

działania:

- stopień pilności I – wymagane pilnie usunięcie (wymiana na wyrób bezazbestowy) lub zabezpieczenie;
- stopień pilności II – wymagana ponowna ocena w terminie do 1 roku;
- stopień pilności III – wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat.

USUWANIE AZBESTU

Prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne i socjalne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać odpowiednie zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne.

Wykonawca prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest jest zobowiązany do zgłoszenia zamiaru wykonania tych prac powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego, okręgowemu inspektorowi pracy i powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, w terminie co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem.

Wykonawca prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest zobowiązany jest do:

1. izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
2. ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych dla osób pieszych, nie mniejszej niż 1 m przy stosowaniu osłon,
3. umieszczenia tablic ostrzegawczych o treści: „Uwaga! Zagrożenie azbestem”, „Osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”,
4. zastosowania odpowiednich środków technicznych ograniczających emisję azbestu do środowiska.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu oraz zminimalizować pylenie. Zapewnienie powyższego wymaga:

1. nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
2. demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia (łamanie, kruszenia, cięcia, szlifowania, itp.) tam, gdzie jest to technicznie możliwe,

3. odpajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Po wykonaniu prac związanych z usunięciem wyrobów zawierających azbest wykonawca prac zobowiązany jest do złożenia właścicielowi lub zarządcy nieruchomości oświadczenia o prawidłowości wykonania prac i o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Wyroby i odpady zawierające azbest powinny zostać odpowiednio oznakowane, a ich transport, należy wykonać w sposób uniemożliwiający emisję azbestu do środowiska

Do transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest mają zastosowanie przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych.

Odpady zawierające azbest mogą być unieszkodliwiane jedynie poprzez składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest (Dz.U. 2011 r. Nr 8 poz. 31 z późn zm.), do dnia 31 grudnia 2032 r. dopuszczalne jest wykorzystywanie wyrobów zawierających azbest w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

TERMIN USUNIĘCIA AZBESTU

31 grudnia 2032 r. jest jednocześnie datą, przed upływem której należy oczyścić instalacje lub urządzenia zawierające azbest. Oczyszczenie polega na usunięciu lub wymianie wyrobów zawierających azbest na bezazbestowe w sposób, który nie stwarza zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi.

Source URL: <http://azbest.lubelskie.pl/strona/usun-azbest/98149-praktycznie-o-azbescie>